

Εάν προκύπτει κάποιο ισχυρό μήνυμα συνολικά από τις επιμέρους ιστορίες που συνθέτουν την πλοκή, είναι ότι η Ιστορία δεν είναι ούτε μονοσήμαντη, ούτε απλοϊκή. Αυτή είναι και η περίπτωση του Ελληνισμού, της Γενοκτονίας των Ποντίων, των διωγμών, της Κατοχής, του Εμφυλίου, της Μακεδονίας, όπως αναπαριστώνται μέσα από την εξέλιξη της υπόθεσης του μυθιστορήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ιστορίες γεμάτες διαψεύσεις και προδοσίες

Μέσα από τις πρωταγωνίστριες του νέου μυθιστορήματος, ο Μίμης Ανδρουλάκης αναδεικνύει μία σειρά από επίκαιρα σημαντικά θέματα, μεταξύ των οποίων την Αριστερά και τις προοπτικές της, καθώς και το «Μακεδονικό».

ΚΡΙΤΙΚΗ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΪΛΑΚΗΣ
gvailakis@ethnos.gr

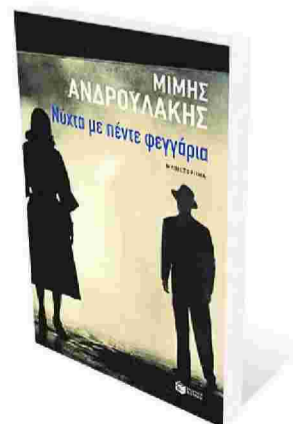
Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ Ιστορίας, μυθοπλασίας και αφήγησης υπήρξε πάντοτε ενδιαφέρουσα, τουλάχιστον από την εποχή που εμφανίστηκε το ιστορικό μυθιστόρημα -κατά τον 19ο αιώνα- μέσα από τα έργα του Σκοτ και του Θακερέι ή του Ουγκό, του Σταντάλ και του Μπαλζάκ. Ήδη από τότε οι συγγραφείς προστρέχουν στην Ιστορία όχι τόσο για να μνημονεύσουν τα επιτεύγματά της ή για να αντλήσουν χρήσιμα διδάγματα από την πορεία της. Οι μυθιστοριογράφοι στρέφονται στα μεγάλα ιστορικά γεγονότα για να προσδώσουν ένα αναδρομικό νόημα στα φλέγοντα ζητήματα της εποχής τους και υπό το πρίσμα του παρελθόντος να κατανοήσουν τις σύγχρονες συμπεριφορές. Και, βέβαια, δεν αναζητείται στην Ιστορία μια συνολική ερμηνεία για τα σύγχρονα τεκταινόμενα, αλλά έστω λίγο πλάγιο φως που μέσα από τις χαραμάδες θα δώσει μια κάποια απάντηση. Εάν η δημιουργική φαντασία αποτελεί τη βάση του μυθιστορήματος, το γεγονός είναι

η βάση της Ιστορίας. Ωστόσο, η Ιστορία δεν μπορεί να αναδείξει τις ψυχές και τα πάθη των ανθρώπων, όπως το κάνει ένα μυθιστόρημα. Ο μυθιστοριογράφος μπορεί να αναδείξει μείζονα ιστορικά γεγονότα μέσα από την προσωπική ιστορία των πρωταγωνιστών του, αλλά και να δει -με αυτόν τον τρόπο- τη ζωή του παρελθόντος στις καθημερινές της εκφάνσεις.

Τι ακριβώς γίνεται όταν η λογοτεχνία συναντιέται με την Ιστορία; Η ελληνική πεζογραφία τα τελευταία χρόνια τείνει να αναπτύξει μια προνομιακή σχέση με την ιστορική αναπαράσταση: από τους διωγμούς των Εβραίων της Θεσσαλονίκης, τον Εμφύλιο και τις παιδουπόλεις της Φρειδερίκης, μέχρι τις ελληνικές κοινότητες της Μικράς Ασίας και της Οδησού, τον Εθνικό Διχασμό, το Βυζάντιο και την Επανάσταση του '21. Και αν αναλογιστούμε ότι η Ιστορία είναι συνήθως όλα εκείνα τα τραγικά συμβάντα που έχουν σφραγίσει τις εποχές της ανθρωπότητας, τότε η λογοτεχνία είναι οι ιστορίες για τα γεγονότα αυτά. Η λογοτεχνία, δηλαδή, έχει τη δυνατότητα να μετατρέπει την Ιστορία σε ιστορίες, για να μας επιτρέψει -εντέλει- να τη ζήσουμε έτσι όπως είναι.

Αυτός είναι ο φυσικός χώρος του μυθιστορήματος «Νύχτα με πέντε φεγγάρια» του Μίμη Ανδρουλάκη. Σε αυτό διασταυρώνονται ιστορίες ξεχωριστών γυναικών και ανδρών, μιας ζωής γεμάτης από διαψεύσεις και προδοσίες. Όπως συμβαίνει με τη Λίνα, η οποία ένα πρωί ανατρέπει την οικογενειακή της ζωή και συγκροτεί, μέσα στην κρίση, ένα αυτοδημιούργητο οικονομικό και ερωτικό κύκλο με έμπιστες συμμαθήτριες.

Την οικογένεια της πρωταγωνίστριας Λίνας στοιχειώνει, τέσσερις γενιές, το μυστήριο της τουρκόφωνης Πόντιας γιαγιάς Ρουμελήνας. Η οδύσσεια αυτής της θαρραλέας γυναίκας η οποία φτάνει με το πλοίο του θανάτου και ριζώνει ανάμεσα στα πόδια της Χαλκιδικής. Ιστορίες, άγνω-

ΜΙΜΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ
«ΝΥΧΤΑ
ΜΕ ΠΕΝΤΕ ΦΕΓΓΑΡΙΑ»
ΣΕΛΙΔΕΣ: 344
ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Πατάκη

στες μέχρι σήμερα, μικρά δράματα στον καμβά της μεγάλης ιστορίας, που -εκατό χρόνια από την ποντιακή τραγωδία- ρίχνουν ένα καινούργιο φως στα αινίγματα της Θεσσαλονίκης, της Μακεδονίας και Θράκης. Οι γνώριμοι αφηγηματικοί τρόποι του συγγραφέα παραπέμπουν μεν σε μια συνειρμική και πολυπρόσωπη μυθιστορηματική σύνθεση, με τον ίδιο -ωστόσο- να υπακούει στην ιστορική αλήθεια και την αυστηρή στάθμιση των πολιτικών συμβάντων.

ΙΣΧΥΡΟ ΜΗΝΥΜΑ

Μέσα από τις ιστορίες των πέντε πρωταγωνιστριών του μυθιστορήματος, ο συγγραφέας αναδεικνύει και μια σειρά από επίκαιρα σημαντικά θέματα, μεταξύ των οποίων την Αριστερά και τις προοπτικές της, καθώς και το «Μακεδονικό». Εάν προκύπτει κάποιο ισχυρό μήνυμα συνολικά από τις επιμέρους ιστορίες που συνθέτουν την πλοκή, είναι ότι η Ιστορία δεν είναι ούτε μονοσήμαντη, ούτε απλοϊκή. Είναι ένα αμάλγαμα τάσεων, υποχωρήσεων, κατακτήσεων μεταξύ των λαών, των πολιτισμών, των θρησκειών, των ιδεολογιών, των πολιτευμάτων - και δεν μπορείς ποτέ να προκαθορίσεις το αποτέλεσμα. Πάντως, ακόμα και εκ των υστέρων, όταν επιχειρείται να μπουν τα κομμάτια του παζλ στη θέση τους, πάντοτε κάποια λείπουν. Αυτή είναι και η περίπτωση του Ελληνισμού, της Γενοκτονίας των Ποντίων, των διωγμών, της Κατοχής, του Εμφυλίου, της Μακεδονίας, όπως αναπαριστώνται μέσα από την εξέλιξη της υπόθεσης του μυθιστορήματος, για να ανακαλύψουμε με έναν απολύτως πειστικό τρόπο πώς η Ιστορία πέφτει βαριά πάνω στην καθημερινότητα των ανθρώπων, διαμορφώνοντας τις επιλογές τους και το πεπρωμένο τους. Είναι, λοιπόν, τα πάντα προκαθορισμένα; Όχι! Αλλά συχνά όλα μοιάζουν να υπαινίσσονται κάτι άλλο: Οτι, τελικά, τίποτα δεν είναι τυχαίο... ●

